

Πρόταση ΑΚΕΛ για στήριξη εργαζομένων και επιχειρήσεων στην περίοδο της κρίσης που προκάλεσε η πανδημία του κορωνοϊού

Εισαγωγή:

Μέσα στους επόμενους μήνες η χώρα μας θα βιώσει έντονη οικονομική αβεβαιότητα. Μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων είναι απαραίτητο να υπάρξει μια περίοδος στήριξης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων ώστε να αποφύγουμε φαινόμενα μαζικής ανεργίας και ώστε να μπορέσει η οικονομία και οι επιχειρήσεις, με το τέλος της πανδημίας, να μπουν σταδιακά σε φάση ανάκαμψης.

Μέσα από την πιο κάτω πρόταση, επιδιώκουμε ένα συνδυασμό εργαλείων ώστε αφενός, να στηριχθεί το εισόδημα των εργαζομένων, αφετέρου να δοθεί η δυνατότητα στις επιχειρήσεις και στους αυτοεργοδοτούμενους να διατηρήσουν την οικονομική δραστηριότητά τους και να μην προχωρήσουν σε μαζικές απολύσεις εργαζομένων.

Παράλληλα, η πρότασή μας στηρίζεται σ' ένα συνδυασμό πηγών εξασφάλισης πόρων για το κράτος με βασικό, την έκδοση κρατικού ομολόγου, για να μπορεί να καλύψει τις ανάγκες για τους επόμενους μήνες.

Βασικός άξονας της πρότασής μας είναι η κάλυψη μέρους του μισθού των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα και των αυτοτελώς εργαζομένων για την κρίσιμη φάση των πρώτων τριών μηνών μετά την επανεκκίνηση της οικονομίας και η παροχή δανειακών διευκολύνσεων για τον ίδιο σκοπό.

Δημιουργώντας τις προϋποθέσεις σταθεροποίησης και σταδιακής ανάκαμψης της οικονομίας, θα αποφύγουμε καταστάσεις με έντονο κοινωνικό κόστος και ταυτόχρονα θα μπορέσουμε μέσω της ανάπτυξης να καλύψουμε σταδιακά το δημοσιονομικό κόστος που συνεπάγεται η στήριξη αυτή. Το πρόσθετο δημοσιονομικό κόστος σε περιόδους κρίσης δεν αποτελεί δείγμα αλόγιστης σπατάλης αλλά αντίθετα υπεύθυνη πολιτική για στήριξη της οικονομίας ώστε να μην οδηγηθούμε στη συνολική κατάρρευση.

Σε περίπτωση που δεν υπάρξουν πρόνοιες για αποφυγή μαζικής ανεργίας η οικονομία θα μπει σε παρατεταμένη ύφεση με πολύ αρνητικές συνέπειες πάνω στους πολίτες, στις επιχειρήσεις και στα δημόσια οικονομικά. Η πρόταση αυτή αποβλέπει στο να επιτρέψει στην οικονομία στη φάση που θα αίρονται οι περιορισμοί για την πανδημία να μπορέσει να ανακάμψει γρήγορα.

Η πρόταση:

1. Κανείς δεν μπορεί να γνωρίζει πόση θα είναι η διάρκεια και πόσο το βάθος της κρίσης. Θα εξαρτηθεί από τη χρονική διάρκεια της πανδημίας και τη διάρκεια των έκτακτων μέτρων. Μια επέκταση σε χρόνο της αναστολής εργασιών θα θέσει σε πραγματική δοκιμασία τα δημόσια οικονομικά αλλά και την οικονομία στο σύνολο της.
2. Στη φάση που διερχόμαστε η έμφαση πρέπει να δοθεί στον βραχυπρόθεσμο σχεδιασμό ώστε άμεσα να στηριχθούν οι άνθρωποι και η οικονομία. Πρέπει να κερδηθεί το στοίχημα της πρώτης περιόδου για να μπορέσουμε ως χώρα να μεταβούμε στο δεύτερο στάδιο, αυτό της σταθεροποίησης όταν τελειώσει η πανδημία και τα έκτακτα μέτρα, με τους καλύτερους δυνατούς όρους.

Ο στόχος πρέπει να είναι σαφής. Οι εργαζόμενοι να συνεχίσουν να έχουν εισόδημα, οι επιχειρήσεις να έχουν κίνητρα για να καλύψουν λειτουργικά έξοδα στο βραχυπρόθεσμο μέλλον και το κράτος να μπορεί να χρηματοδοτεί τις ανάγκες του.

3. Σε αυτή τη φάση η εκτίμηση είναι ότι περίοδος τριών μηνών μετά την σταδιακή αναστολή των περιοριστικών μέτρων είναι ο ελάχιστος ορίζοντας ενός συνολικού πακέτου για την οικονομία και θα πρέπει να κοστολογηθεί με βάση τους μέσους όρους. Η κοστολόγηση θα βοηθήσει να υπολογιστούν οι χρηματοδοτικές ανάγκες του κράτους και η διαμόρφωση μέτρων που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες. Μ' αυτό τον τρόπο θα ξεπεραστεί η αδυναμία που έχει το πακέτο στήριξης που εγκρίθηκε, το οποίο στην πτυχή της χρηματοδοτικής στήριξης έχει τον περιορισμένο ορίζοντα του ενός μηνός.
4. Πρώτη προτεραιότητα παραμένει η προστασία της δημόσιας υγείας. Χωρίς υγεία η όποια συζήτηση για την οικονομία είναι άνευ περιεχομένου.
5. Ταυτόχρονα όμως η οικονομία πρέπει να στηριχθεί άμεσα και δυναμικά για να μην αποσυντονιστεί πλήρως. Η επαναφορά της οικονομίας είναι δύσκολη και χρονοβόρα, γι' αυτό χρειάζεται δυναμική και άμεση στήριξη.
6. Προκλήσεις: Σύμφωνα με τα πιο πάνω προκύπτουν οι ακόλουθες προκλήσεις, οι οποίες πρέπει να απαντηθούν:
 - Από πού θα βρει πόρους το Κράτος;

- Ποια επιπλέον έσοδα μπορεί να έχει το Κράτος για να συνεχίσει να είναι βιώσιμο;
- Ποια κίνητρα θα δοθούν στις επιχειρήσεις για να κρατήσουν εργαζόμενους και να μην αναστείλουν συνολικά τις εργασίες τους;
- Ποια σχέδια μπορούν να στηρίξουν το εισόδημα των εργαζομένων;

7. Αναφορικά με τις επιχειρήσεις τα βασικά έξοδα που έχουν να αντιμετωπίσουν είναι τρία:

- το μισθολόγιο,
- τα ενοίκια,
- το κόστος της εξυπηρέτησης του δανεισμού τους.

Βασική προτεραιότητά τους θα πρέπει να είναι η διατήρηση των θέσεων εργασίας. Εφόσον οι μισθοί στηριχθούν και αφού ο δανεισμός ανεστάλη (όσοι πρόλαβαν και όσοι περιλαμβάνονται στο σχέδιο αναστολής δόσεων), παραμένει το πρόβλημα των ενοικίων, το οποίο θα πρέπει να επιλυθεί.

8. Στήριξη νοικοκυριών και εργαζομένων: Το επόμενο διάστημα θα πρέπει να στηριχθούν αποφασιστικά νοικοκυριά και εργαζόμενοι (μισθοί). Προτεραιότητα είναι να μείνουν οι εργαζόμενοι στην οικονομία παρά να παρέχει το Κράτος επιδόματα ανεργίας (η αδυναμία της μέχρι σήμερα κυβερνητικής πολιτικής για ενός μηνός επιδότηση έγκειται στο ότι δεν αποτελεί ικανοποιητικό κίνητρο για πολλές επιχειρήσεις να διατηρήσουν τη δραστηριότητά τους. Ήδη πολλές επιλέγουν να αναστείλουν τις εργασίες τους και ενδεχομένως στη συνέχεια να είναι ακόμα περισσότερες αυτές που θα τις αναστείλουν και έτσι πολλοί εργαζόμενοι να οδηγούνται στο ανεργιακό).

9. Η κρατική πολιτική πρέπει να στηριχθεί σε ένα συνδυασμό πολιτικών:

- Χρηματοδότηση της οικονομίας,
- Στήριξη εργαζομένων και επιχειρήσεων,
- Μείωση δαπανών/εξόδων των νοικοκυριών και επιχειρήσεων.
- Κάλυψη μέρους του αυξημένου ιδιωτικού χρέους με επιδότηση επιτοκίου για περιορισμένο χρονικό διάστημα

και με στοχευμένο τρόπο ώστε να αντιμετωπιστούν δυσκολίες που δημιουργούνται στις παρούσες συνθήκες.

10. Το κυβερνητικό νομοσχέδιο για τις κρατικές εγγυήσεις είναι ακατάλληλο και δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις ανάγκες. Εξ' αντικειμένου δεν μπορεί να εκπληρώσει τους στόχους που διακηρύσσει, θα εκθρέψει τη διαφθορά, θα εντείνει την αυθαιρεσία των τραπεζών αφού αυτές θα αποφασίζουν για τα δάνεια και θα οδηγήσει σε κατασπατάληση πολύτιμων πόρων. Οι επιχειρήσεις αναζητούν ρευστότητα και δανείζονται για να επενδύσουν ή να επεκτείνουν τον κύκλο εργασιών τους. Τώρα οι οικονομικές συνθήκες δεν επιτρέπουν σε πολλές εταιρείες να καλύψουν εξ' ολοκλήρου το λειτουργικό κόστος και τους μισθούς με επιπλέον δανειοδότηση.

Δεν μπορεί η ευθύνη του Κράτους για στήριξη της οικονομίας να μετατραπεί σε υποχρέωση των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων για αύξηση του δανεισμού από τις τράπεζες.

11. Εξεύρεση πόρων από το κράτος:

Σε τέτοιες συνθήκες χρειάζεται ένας συνδυασμός μέτρων λόγω του μεγέθους και του όγκου της κρίσης:

α) Η βασική ιδέα είναι το κράτος να εκδώσει ομόλογο, το οποίο να διαθέσει στις τράπεζες. Οι προσεγγίσεις σ' αυτό είναι δύο:

- το κράτος να δανεισθεί ένα ποσό με βραχυπρόθεσμο ομόλογο (μερικών μηνών) για κάλυψη των άμεσων αναγκών και ακολούθως, με τη λήξη της έκτακτης κατάστασης να δανειστεί μέσω ενός 10ετούς ομολόγου για συμπληρωματική στήριξη της οικονομίας και της κοινωνίας.
- β) Το κράτος να πάει απευθείας σε δανεισμό με 10ετές ομόλογο και τα έσοδα να τα διαθέσει στοχευμένα στη βάση σχεδιασμού.

β) Εσωτερικός δανεισμός του κράτους από άλλες πηγές (π.χ. Ταμεία προνοίας ή τράπεζες). Τα ποσά εδώ θα είναι μικρότερα για να διατεθούν σε συγκεκριμένους σκοπούς.

γ) Δεν αποκλείουμε το ενδεχόμενο το κράτος να προχωρήσει σε έκδοση κρατικών εγγυήσεων για άντληση ρευστότητας από τις τράπεζες για μικρότερο όμως ποσό από αυτό που προνοεί η κυβερνητική πρόταση (π.χ. 500 εκατομμύρια ευρώ) και με πιο αυστηρούς όρους, κριτήρια και έλεγχο για να στηριχθούν

πραγματικά οι ΜμΕ και όχι με κίνδυνο διασπάθισης χρήματος από τις τράπεζες.

δ) Η κυβέρνηση πρέπει να διεκδικήσει στήριξη από την ΕΕ ενόψει της κατάστασης που επικρατεί παγκόσμια και ειδικά στην Ευρώπη. Τα μεγέθη είναι τέτοια που καμιά οικονομία δεν μπορεί να σηκώσει το βάρος μόνη της.

ε) Επίσης, πρέπει να αξιοποιηθούν κοινοτικά προγράμματα, που αφορά χρηματοδότηση ΜμΕ ή που αφορούν την κοινωνική συνοχή.

Ο δανεισμός από το Κράτος θα χρησιμοποιηθεί για στήριξη των επιχειρήσεων και των αυτοτελώς εργαζομένων ως ακολούθως :

α. Επέκταση των υφιστάμενων σχεδίων στήριξης της απασχόλησης μέχρι 30/4.

β. Επιχορήγηση 40% του μηνιαίου μισθολογίου των επιχειρήσεων με ανώτατο όριο επιχορήγησης ανά εργαζόμενο μέχρι 1600 ευρώ που ήταν περίπου το ύψος του διάμεσου μισθού πριν την πανδημία για την περίοδο 1/5 - 31/7/2020. (θα πρέπει βεβαίως να διασφαλιστεί ότι όλοι οι εργαζόμενοι θα μπορούν να έχουν τα αναγκαία για τη διαβίωσή τους με επεξεργασία επιπρόσθετων συγκεκριμένων στοχευμένων μέτρων κοινωνικής πολιτικής ως συμπληρωματικό εργαλείο).

Στην περίπτωση των αυτοτελώς εργαζομένων θα υπάρχει επιχορήγηση και των δικών τους απολαβών πέραν από των υπαλλήλων τους, είτε με βάση τις τελευταίες φορολογικές τους δηλώσεις, είτε με βάση κάποιο σταθερό ποσό.

Στο τέλος της περιόδου αυτής να γίνει επαναξιολόγηση των δεδομένων με βάση την κατάσταση που θα διαμορφώνεται στην οικονομία ώστε να αξιολογηθεί η επέκταση - τροποποίηση - κατάργηση των σχεδίων. Το κόστος αυτών των σχεδίων, νοουμένου ότι θα καλύψει 260000 υπαλλήλους και αυτοτελώς εργαζόμενους, που καλύπτονται από τα υφιστάμενα σχέδια για τρεις μήνες υπολογίζεται περίπου στα 400 εκ. ευρώ.

γ. Μηνιαίο προσωρινό δάνειο μέχρι 40% του μηνιαίου μισθολογίου των επιχειρήσεων (με ανώτατο όριο μισθού -ενδεχομένως- στις €39.000) για την περίοδο 1/8 - 31/12/2020. Η δανειοδότηση του 40% θα γίνεται εύκολα και με απλό τρόπο κάθε μήνα μέσω του ΤΚΑ. Δηλαδή, με την υποβολή του μηνιαίου μισθολογίου από την επιχείρηση προς το ΤΚΑ θα γίνονται αμέσως οι ανάλογες μεταφορές

στις επιχειρήσεις. Στην περίπτωση των αυτοτελώς εργαζομένων αφού αποφασιστεί το ποσό της επιδότησης η επιστροφή θα μεταφέρεται στους λογαριασμούς τους με τον ίδιο τρόπο.

Το συνολικό ποσό του προσωρινού δανείου που θα συσσωρευτεί στις 31/12/2020 θα μετατραπεί σε εξαετές δάνειο από το κράτος με επιτόκιο 0,75% αποπληρωτέο σε 72 σταθερές μηνιαίες δόσεις. Οι μηνιαίες δόσεις θα προστίθενται στο ποσό που πληρώνουν οι εργοδότες και οι αυτοτελώς εργαζόμενοι στο ΤΚΑ.

(Για την είσπραξη των δανείων υπάρχουν μερικές εναλλακτικές λύσεις τις οποίες μπορούμε να συζητήσουμε).

Σημειώσεις:

- Οι ημερομηνίες της κάθε φάσης είναι ενδεικτικές και υπόκεινται σε διαφοροποίηση ανάλογα με το πώς θα διαμορφωθούν οι εξελίξεις στην οικονομία και τη δημόσια υγεία.
- Στη βάση των οικονομικών δυνατοτήτων του κράτους και των συνθηκών, μπορεί ανάλογα να αποφασιστεί πώς θα γίνει η μετάβαση από τη μια περίοδο στην άλλη. Είτε να ολοκληρωθεί η πρώτη περίοδος και μετά να μεταβούμε στη δεύτερη, είτε να συντρέχουν και οι δυο περίοδοι. Το ίδιο μπορεί να ισχύει και για το ύψος της στήριξης που θα δοθεί από το κράτος, το οποίο όμως για να λειτουργεί ως κίνητρο δεν μπορεί να είναι κάτω από το ποσοστό που υποδεικνύουμε.

Απαραίτητη προϋπόθεση: Για όσο καιρό ισχύουν οι επιδοτήσεις/δανειοδοτήσεις οι επιχειρήσεις και αυτοτελώς εργαζόμενοι θα δεσμεύονται να μην απολύσουν προσωπικό.

Αυτή η πρόταση θα μπορούσε να καλύψει όλους τους τομείς της οικονομίας εκτός κάποιων εξαιρέσεων, όπως ο τομέας του Τουρισμού, που θα χρειάζεται μια πιο εξειδικευμένη πρόταση προσαρμοσμένη στις ανάγκες του τομέα αυτού.

Ένα ουσιαστικό μέτρο για τον τουρισμό μπορεί να είναι η προώθηση του εσωτερικού τουρισμού μέσω συγκεκριμένων πακέτων και σχεδίων προς εργαζόμενους κι άλλες ομάδες πληθυσμού (υπάρχει σχετική εμπειρία από τα Σχέδια συνταξιούχων και εργαζομένων). Ο εσωτερικός τουρισμός μπορεί να μην μπορεί να αναπληρώσει τις απώλειες, αλλά μπορεί να δώσει ανάσες συντήρησης.

12. Επιπρόσθετα μέτρα για την Οικονομία:

(α) Ενοίκια: Πέραν από τις πιο πάνω προτάσεις θα πρέπει να ακολουθήσει και νομοσχέδιο για προσωρινή μείωση των ενοικίων τόσο για επαγγελματικούς σκοπούς όσο και για τα νοικοκυριά. Αυτό θα έδινε περαιτέρω ελάφρυνση στα λειτουργικά έξοδα των επιχειρήσεων. Η μείωση των ενοικίων μπορεί να προκύψει επίσης με τη συνεισφορά του κράτους, των ενοικιαστών και των ιδιοκτητών (σχετική πρόταση έκανε το ΑΚΕΛ).

(β) Φορολογία του πλούτου: Σε αυτές τις συνθήκες η συμβολή όλων θα πρέπει να είναι με βάση τις δυνατότητες του. Επομένως το Κράτος μπορεί να ενισχύσει τα έσοδα του μεταφέροντας ένα μέρος σε αυτούς με την μεγαλύτερη δυνατότητα να το αναλάβουν.